

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงถวัลย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๓

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณี นายชัชชัย สุเมธโชติเมธา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒

ด้วยประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีคำร้องลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณี นายชัชชัย สุเมธโชติเมธา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ฯลฯ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒

ได้ความตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งมาว่า นายชัชชัย สุเมธโชติเมธา ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวีระกร คำประกอบ) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๓๐/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบ ฯลฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ (๕) และมาตรา ๒๕๒

ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ตามคำสั่งแต่งตั้งของ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ก่อนวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีผลบังคับ (วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐) และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ ดังนั้นในวันที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องจึงยังคงดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอยู่ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมืองอื่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ (๕)

และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบเพื่อพิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วยต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ ภายในกำหนดเวลาตาม มาตรา ๒๕๒ (๑) (๒) และวรรคสอง

เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นในวันที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีผลบังคับ (วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐) ดังนั้นจึงมีปัญหาค่าที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่าผู้ถูกร้องได้เข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๕๒ (๑) ตั้งแต่เมื่อใด

ปัญหาข้อนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้วินิจฉัยว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๑๗ วรรคแรก ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล ได้บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งมีความหมายว่า คณะรัฐมนตรีที่มี พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป ดังนั้นจึงต้องถือว่าผู้ถูกร้องซึ่ง พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้แต่งตั้งในขณะที่ใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ถูกยกเลิกไปยังคงดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันอยู่ต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่ง กรณีเช่นนี้ การเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตาม มาตรา ๒๕๒ (๑) จึงต้องถือว่า เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีผลใช้บังคับ

ข้อเท็จจริงได้ความต่อไปว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งข้าราชการการเมือง เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐

ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบ ฯลฯ ภายในระยะเวลาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ (๑) (๒) และวรรคสอง ดังต่อไปนี้

- (๑) ยื่นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือยื่นภายในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
- (๒) ยื่นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง คือยื่นภายในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
- (๓) ยื่นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี คือยื่นภายในวันที่

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

โดยศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจวินิจฉัยหรือตีความเป็นอย่างอื่นให้ขัดหรือแย้งกับการวินิจฉัยหรือตีความของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อเท็จจริงจึงฟังเป็นอันยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบบัญชีซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวรวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา ฯลฯ ภายในกำหนดเวลาข้างต้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ (๑) (๒) และวรรคสอง แต่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

ปัญหาจึงมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบ ฯลฯ ตามหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๑ หรือไม่

จากพยานหลักฐานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ความว่า ก่อนที่จะมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ฯ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ นั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและดำเนินการชี้แจงปัญหาข้อขัดข้องรวม ๔ ครั้ง กล่าวคือ

ครั้งที่ ๑ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และให้ชี้แจงข้อเท็จจริงตามหนังสือโดยผู้ถูกร้องได้ตอบมาตามหนังสือลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ สรุปความว่า ได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้รับแจ้งว่าจะยื่นหรือไม่ยื่นก็ได้ เพราะเป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างรัฐธรรมนูญฉบับเก่ากับฉบับใหม่ ประกอบกับผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดนครสวรรค์ด้วยก็ได้รับการชี้แจงในลักษณะเดียวกัน จึงเชื่อว่ามาตรา ๒๕๑ (๕) และ (๖) คงมีเจตนารมณ์เหมือนกัน แต่หากจำเป็นจะต้องแสดงก็พร้อมที่จะยื่นภายใน ๓๐ วัน

ครั้งที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ขอให้ดำเนินการให้ถูกต้องโดยด่วน ซึ่งผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งว่าอยู่ในระหว่างรวบรวมเอกสารหลักฐานและจะดำเนินการโดยด่วน

ครั้งที่ ๓ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ เตือนให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้องโดยด่วน

ครั้งที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ขอให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ หนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว จะถือว่าผู้ถูกร้องไม่มีกรณีที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงใดๆ

ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง มิได้ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริงและมีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่อย่างไรทั้งสิ้น

ผู้ถูกร้องได้แถลงชี้แจงข้อเท็จจริงต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปได้ว่า เหตุที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะขณะนั้นกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอันอาจส่งผลให้เกิด ความคลาดเคลื่อนของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด

พิจารณาหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ รวม ๔ ครั้ง ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบคำชี้แจงของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบดีว่า ผู้ถูกร้อง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญล่วงหน้าเป็นเวลานานแล้ว ผู้ถูกร้องก็ขอคัดผ่อนเรื่อยมา และในที่สุดก็ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติข้อที่ผู้ถูกร้องอ้างว่ากำลังประสบปัญหาเศรษฐกิจจึงไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินเป็นการกล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอยไม่มีเหตุผลสนับสนุน เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้ถือทรัพย์สินและหนี้สินตามจำนวนเท่าที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นเท่านั้น ปัญหา ทางเศรษฐกิจจึงไม่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องได้ ข้ออ้างของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยว่า นายชัชชัย สุขุมโชคดิเมธา ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ